

Hörselskadade kan få sämre skydd

Att få ta en olycksfallsförsäkring är inte alltid så lätt om man är hörselskadad. Hörselskadan ses för det mesta som en extra riskfaktor som leder till begränsningar och i vissa fall totalt avslag. Det hände Agneta Brändström som tillsammans med Handikappombudsmannen (HO) har stämt Trygg Hansa för diskriminering.

TEXT: TOVE LILIEQUIST ILLUSTRATION: SARA STRIBE PAVELL

OLYCKSFALLSFÖRSÄKRINGAR innehåller oftast två ersättningsformer. Den ena utgår från medicinsk invaliditet, vilket innebär att ersättningen beräknas utifrån graden av fysisk skada. Här spelar det ingen roll om man har ett funktionshinder sedan tidigare utan alla bedöms lika. Den andra formen består av ersättning för ekonomisk invaliditet och innebär att man får ersättning för förlo-

rad arbetsförmåga som uppstått vid ett olycksfall. I ett sådant fall kan försäkringsbolaget bedöma att kombinationen av ett redan existerande funktionshinder och skadan som uppstått vid olycksfallet leder till att man har svårare att återgå till arbetet än en person som inte har något funktionshinder. För hörselskadades del kan möjligheten att få olycksfallsförsäkring styras av bolagens bedömning av

hur mycket hörselskadan kan påverka följderna av ett framtida olycksfall.

Fick avslag

Det fick Agneta Brändström uppleva när hon ansökte om en försäkring hos Trygg Hansa våren 2003. Efter en utredning där man bland annat begärt in hennes audiogram fick hon avslag. Motiveringen var att hennes hörselskada skulle kunna försämrans och därmed bidra till att hon inte skulle kunna gå tillbaka till arbetet efter en eventuell olycka.

– Jag kände mig väldigt förolämpad eftersom de skrev att det berodde på hörselskadan, säger Agneta.

Agneta valde att anmäla Trygg Hansa för diskriminering. I nummer 4/06 rapporterade Auris om hennes fall som i höst kommer att drivas av HO i Stockholms tingsrätt.

Hon tyckte att det var särskilt underligt att beslutet utgick ifrån att hennes hörsel skulle försämrans drastiskt.

– Jag frågade en läkare om det och hon bara skrattade. "Kanske när du blir pensionär, men inte innan dess" sa hon.

Agneta är i dag 35 år och hennes hörsel har visserligen försämrans sedan hörselskadan upptäcktes i tonåren. Men det rör sig om förändringar som har skett under en 20-årsperiod.

Tror att fördomar styr

I dagläget har hon en ganska grav nedsättning på sitt högra öra, 80-90 dB vid vissa frekvenser. På det andra örat ligger nedsättningen på 30-40 decibel.

Agneta tror att fördomar om hur det är att vara hörselskadad eller döv har styrt försäkringsbolagets bedömning.

"Jag kände mig väldigt förolämpad eftersom de skrev att det berodde på hörselskadan"

– Det verkar som att de tror att man är fullkomligt handlingsförlamad bara för att man inte hör perfekt.

Enligt henne hävdade Trygg Hansa till en början att hon inte borde kunna jobba alls på grund av sin hörselskada. Ändå arbetar hon i dag som utredare på barn- och utbildningsförvaltningen i Vallentuna och har tidigare avverkat både universitetsutbildning och en rad projektjobb och vikariat inom Stockholms stad.

På Trygg Hansa uppger man att avslaget bygger på en rent medicinsk bedömning. Hur den ser ut för Agneta vill bolaget inte avslöja innan rättegången.

– Vi särbehandlar inte hörselskadade jämfört med andra grupper, vem som helst kan få den här bedömningen, säger Björn Sporrang, produktchef för sjuk- och olycksfallsförsäkringar på Trygg Hansa.

Får ingen klausul

Bland de större försäkringsbolag som Auris har varit i kontakt med är det vanligt att man skriver in olika typer av klausuler för den som har en hörselskada.

Det är ett sätt att avtala bort ersättning, dels då ett olycksfall gör så att hörselskadan försämrans och dels då det rör sig om en olycksskada som förvärras i kombination med en tidigare hörselskada.

Så gör man även på Trygg Hansa, men inte i Agnetas fall. Det alternativ hon har fått är en försäkring som endast täcker medicinsk invaliditet och den har hon tackat nej till.

– Den ger inte den trygghet som jag vill ha, säger Agneta, som fortfarande saknar olycksfallsförsäkring. ●

Hörselskadan blir en faktor först när olyckan väl varit framme. Det är principen för de större försäkringsbolag som Auris pratat med. Särskilda klausuler är ett vanligt sätt att hantera frågan i förväg, men man efterlyser också mer information.

"Vi skulle behöva veta mer om hörselskador"

I AURIS RUNDRINGNING har Folksam, Handelsbanken Liv, If Skadeförsäkring, Länsförsäkringar och Vesta Skadeförsäkringar (som samarbetar med Nord-ea) fått berätta om vilka möjligheter hörselskadade har att få försäkring hos dem. Alla bolagen har uppgett att det är möjligt att få ta en försäkring, men den reella ersättningsmöjligheten kan variera.

Kombination påverkar

Nästan alla använder sig av en klausul som begränsar på olika sätt. Det vanligaste är att man inte ersätter för en befintlig hörselskada som förvärras genom ett olycksfall. Det gäller Folksam, Handelsbanken Liv och Vesta Skadeförsäkringar.

Länsförsäkringar har en klausul som säger att de inte ersätter om ekonomisk invaliditet uppstår till följd av en kombination av olycksfall och tidigare hörselskada. Då ges endast ersättning för medicinsk invaliditet.

– Det gäller för alla som har ett funktionshinder eller en sjukdom. Vi gör det här för att det övriga kollektivet inte ska drabbas av premieförhöjningar, säger Ove Spångö på Länsförsäkringar.

Men den så kallade kombinations-effekten verkar ha inverkan för alla bolag, oavsett om de skrivit en klausul om det eller inte.

– Det bedöms som att hörselskadade har svårare att återgå till jobbet när de dessutom får en annan skada eller sjukdom, säger Markus Norling på If. Men vi försöker att titta på hur deras arbete ser ut i dag och hur pass allvarlig hörselskadan är. Är det en mildare hörselskada så är den ganska ointressant för bedömningen, fortsätter han.

Ett villkor för att få ersättning för ekonomisk invaliditet är att Försäkringskassan beslutar om minst halv sjuk-

ersättning till följd av en olycksfalls-skada. Bolagen bygger ofta sin bedömning på det beslutet, men en del väljer att inte ge ersättning om beslutet tolkas som att invaliditeten beror på en kombination.

Folksam uppger att de i sådant fall tar bort den del som beror på hörselskadan. Till exempel kan de betala ut halv ersättning i vissa fall men då krävs att man blivit beviljad hel sjukersättning och att minst hälften beror på olycksfalls-skada.

Svår bedömning

Försäkringsbolagens kommentarer visar att riskbedömningen inte är en lätt fråga.

Markus Norling tror att bedömningarna blir svårare eftersom kunskapen om hörselskador och hur de påverkar arbetslivet inte är så stor. Han skulle gärna vilja ha mer information.

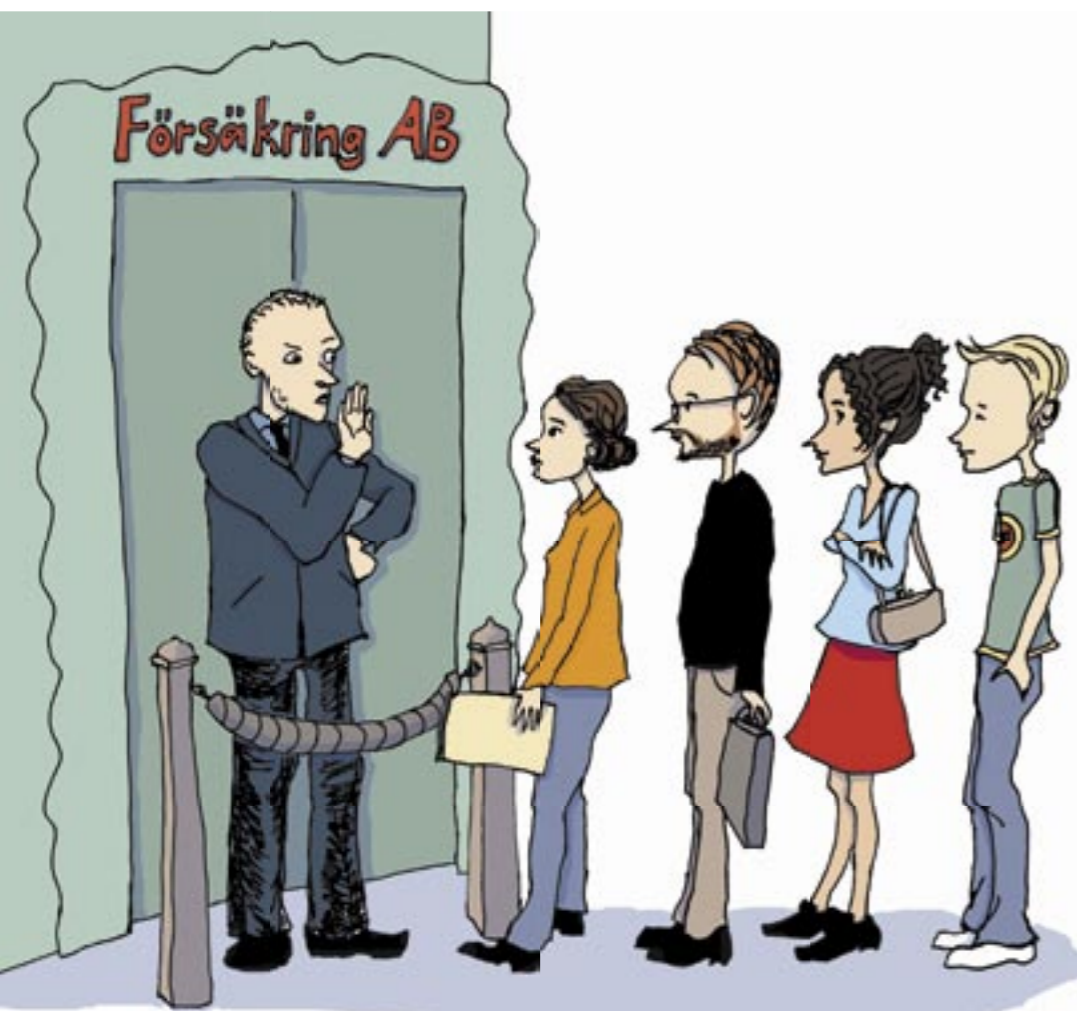
– Våra riktlinjer behöver ses över, vi vill inte utestänga kunder.

Försäkringar som tjänst kom in i diskrimineringslagstiftningen år 2003. Sedan dess har antalet fall ökat från fem stycken första året till 13 förra året.

Enligt HO faller de flesta på just bevissvårigheter vid riskbedömningen. Men handikappombudsman Jenny Olausson hoppas att anmälningarna ska fortsätta att öka:

– Vi hoppas att de som upplever att de blivit diskriminerade i försäkringsärenden anmäler det till oss. Då kan vi pröva lagen och eventuellt ge dem upprättelse.

TOVE LILIEQUIST

Jenny Olausson.